

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Bulgarii se întăresc în pozițiile câștigate Războiul cu România în Dobrogea

Sofia, 21 Septembrie. — Cel mai nou comunicat oficios bulgar anunță:

Pe frontul românesc: De a lungul Dunărei e liniște. În Dobrogea detașamentele noastre se fortifică în pozițiile cucerite. Pe ziua de ieri au fost înregistrate acțiuni slabe de ambele părți. — Aeroplane germane au atacat cu succes linia ferată Cernavoda, pricinuind mari pagube. — O escadră rusă compusă din 20 de vapoare de război au bombardat fără succes înălțimile la nord și nord-est de localitatea Kerwella.

Hidroplanele noastre au zădărnicit un atac al aeroplanelor dușmane asupra Varnei.

Pe frontul macedonean: Ieri, la 20 Septembrie nu s'a produs o schimbare în situația trupelor bulgare la Florina și pe înălțimile de la Kaimakzalan. Ziua a fost relativ liniștită. Un atac rusesc pe înălțimile 1279 la nord de localitatea Armenik a eșuat.

Batalioanele dușmane au fost respinse în desordine. În valea Moglena și pe ambele maluri ale râului Vardar, foc viu de artilerie. În valea Stiuma și de a lungul coastei mării Egeice domnește liniște.

Trupele române respinse peste graniță la Petrojeni. — Pasul Vulcan ocupat de trupele germano-austro-ungare. — Luptele extrem de înverșunate în Dobrogea au încetat. — Ruso-românii rezistă cu putere pe linia Constanța Cernovodă.

De pe frontul românesc au sosit următoarele știri:

(20 Sept.) Românii au fost goniți cu desăvârșire la sud-est de Hateg. Petrojeni și pasul Surduc sînt iară în posesiunea noastră.

HÖFER, mareșal locot.

În Ardeal românii au fost respinși peste trecătoarea Surduc.

În Dobrogea, s'au desfășurat lupte violente, cu noroc schimbător. Dușmanul cu întăriri aduse în grabă, opune în pozițiile sale cea mai îndărătnică rezistență.

v. LUDENDORFFE

(21 Sept.) La sud de Petrojeni, am ocupat iară și înălțimile de ambele părți de pasul Vulcan. La Sibiu și pe frontul de răsărit al Ardealului numai ciocniri cu avant posturile.

HÖFER, mareșal locot.

Înălțimile dela graniță de ambele părți de pasul Vulcan au fost ocupate de noi.

La armata mareșalului Mackensen, lupta din Dobrogea s'a oprit.

v. LUDENDORFFE

Comunicatul bulgar anunță:

La Dunăre, artileria noastră a bombardat cu succes gara dela Turnu-Severin. Bătălia pe linia Moara lui Manul—Ardași—Cocârșă—Cohadin—Tuzla a continuat ieri cu cea mai mare înverșunare de ambele părți. Dușmanul se menține în poziția lui puternic fortificată. Pe coasta Mării Negre domnește liniște.

Comunicatele românești anunță:

(19 Sept.) Pe frontul de nord și de nord-vest lupte de mică importanță pe întregul front, afară de v. Strigi, unde dușmanul ne-a atacat cu forțe superioare și ne-a silit să ne retragem puțin.

Pe frontul sudic — de a lungul Dunărei foc de artilerie în Dobrogea dușmanul a atacat în noaptea de 18 Septembrie de două ori în

Începutul sfârșitului

— Pressa engleză se ocupă despre pace —

Berlin, 22 Septembrie. — Revista engleză „The Nation” se ocupă într'un articol prim intitulat »Începutul sfârșitului» cu posibilitatea unei încheieri apropiate a păcii. Articolul presupune, că poporul german în majoritatea lui covârșitoare dorește pacea și continuă: De ce să dureze războiul vreme mai îndelungă? Europa dorește pace, neutralii doresc pace, popoarele beligerante doresc pace și armatele doresc pace și cu bucurie ar saluta momentul, când s'ar putea reîntoarce la cămin.»

După această introducere revista engleză își precizează programul ei de condiții de pace. Ea crede, că poate să tragă concluzie din vorbiră cancelarului german, că Belgia în orice împrejurări va fi împărțită. Ori pentru publicia engleză aceasta e de neadmis. Dease-

menea cere restabilirea Serbiei și Muntenegrului restabilirea de lină în drepturile ei și satisfacție pentru Franța. Este însă fals să se creadă, că în locul hegemoniei germane am dori să stabilim o hegemonie a Ententei. O asemenea cerere nu vom pune niciodată. Trebuie de început tratativele și dacă Germania nu vrea să intre într'o alianță de pace europeană, atunci această pace trebuie făcută fără Germania. Dar, dacă uriașa vărsare de sânge va fi continuată în același stil, această ar însemna amurgul Euro. ei. Atunci trebuie să intervie arta bărbatului de stat, și cum diplomația europeană a dat faliment, rămîne o singură cale: opinia publică, care până acum a fost adusă în răcăire.

Unde au loc luptele cu Românii

Regiunea Petrojeni, Surduc, Sibiu, Brașov.

direcția Enigea (18 km. la vest de Cobadinu dar a fost respins. Lupta continuă încă.

(20 Sept.) Pe frontul de nord și nord-vest: Ciocniri slabe. Trupele noastre și-au oprit retragerea la sud de Petroieni, unde s-au fortificat.

Pe frontul sudic, în Dobrogea au loc lupte vii pe tot frontul. Trupele ruso-române au respins toate atacurile dușmanului și i-au pricinuit pierderi. Ele au întreprins mai multe contra-atacuri. Aeroplane dușmane au aruncat bombe asupra Constanței și asupra... (localitatea nu-i clar redată), unde a fost rănit un copil de 6 luni. Se anunță un succes în Dobrogea în regiunea Enigea (30 km. la sud de linia ferată Constanța-Cernavodă.) Luptele durează încă în această regiune. Românii, în acord cu indicațiile date de conducerea armatei, face mișcările contra forței principale a dușmanului.

Regele Ferdinand a depus comanda supremă

«Petit Parisien» află din București: Regele a depus conducerea personală supremă a armatei și pentru rezolvarea afacerilor guvernamentale s-a întors la reședința guvernului.

Petre Carp și războiul

Ziarul englez «Daily Chronicle» mai dă următoarele amănunte dela Consiliul de coroană român:

Regele Ferdinand a declarat: Prima victorie în acest război a fost victoria asupra noastră. Să sperăm că victoriile viitoare vor fi tot așa de decisive ca aceasta.

Al. Marghiloman a protestat contra o invaziune a armatei române în Ungaria, unde va da peste Hindenburg.

P. Carp a zis, că deși are doi fii în armată, dorește României o înfrângere fără pereche, și a părăsit apoi consiliul de Coroană.

— Ziarul «Moldova» al d-lui Carp care a fost sistat, apare din nou. Petre Carp, și Al. Marghiloman au declarat că în nici un caz nu vor permite să li se oprească libera manifestare a opiniilor lor asupra războiului.

Care e situația la Constanța și București

Direcția căilor terate române a suspendat circulația trenurilor pe liniile București-Cernavodă și București-Giurgiu, începând cu 18 Septembrie.

În Constanța, îndată după atacul aeroplanelor germane, populația și autoritățile au început să evacueze orașul. Hotelul de acolo a fost prefăcut în spital. Cine a mai rămas în Constanța, poate ieși în stradă, numai câte o oră dimineața și după amiază. Bubuțitul tunurilor se aude mereu. Trupele trec mereu prin oraș.

La București continuă arestările de socialiști. Au fost arestați până acum 36 oameni de încredere ai partidului acuzați fiind că au instigat recruții la rebeliune. În diferite părți ale orașului au fost lipite atize roșii, în care proletariatul e îndemnat să se ridice contra recruțiilor, că guvernul cumpărat pe bani, a făcut o politică de folos numai pentru țarul Rusiei.

Arhivele ministerelor de finanțe, de justiție și război au fost transportate la Galați, iar de la ministerul de interne la Iași.

— Ministrul Americii la București a luat asupra-și protecția intereselor germane în România.

— Generalul francez Pau, a sosit în România, și a plecat pe frontul Dobrogean.

România va avea soarta Serbiei?

Ziarul rus «Djen» ocupându-se de ofensiva bulgaro-germană în Dobrogea, observă: Dușmanii prin atacul lor în Dobrogea urmăresc probleme mult mai mari, decât am bănuțit la început. Puterile centrale vor să restabilească echilibrul pe frontul de răsărit, prin distrugerea completă a României, voind să-i

pregătească o soartă la fel cu cea a Serbiei.

Alte ziare rusești află din Reni, că bătălia din Dobrogea sudică s'a terminat cum era de prevăzută. Trupele ruso-române după o luptă de 75 ore au trebuit să se retragă în urma presiunii dușmanului superior în număr, în pozițiile de mult pregătite, căci altfel înconjurarea trupelor noastre ar fi fost de neînlăturat. La început trupele române au întreprins un bun contra-atac. Dar apoi s'a văzut că retragerea primă a germano-bulgarilor în centru era nu-

mai o manevră, o capcană, care urmărea o împresurare a noastră. Numai o retragere pripită putea salva situația. Se înțelege că am pierdut în măsură mare în această retragere, trupe și material de război, fiindcă dușmanii au avut o tactică bună și au folosit iute cavaleria lor. Totuși retragerea la valurile lui Traian a trupelor ruso-române este o operă de maestru. Noi lupte foarte aprige sunt în curs. Dușmanul încearcă cu toate puterile, să străbată noul nostru front — încheie ziarele rusești.

MERSUL RĂZBOIULUI

Orașul Florina iarăși în posesiunea bulgarilor

Comunicatul lui Höfer laudă trupele colonelului român Dănilă Popp. — Rușii continuă asalturile lor în masă în Carpați. — Vești de pe frontul italian și francez.

De pe frontul rusesc au sosit următoarele știri: (20 Sept.) Pe frontul arhiducelui Carol: În Carpați dușmanul continuă atacurile lui cu cea mai mare îndărătnicie. La sud de ferma Luczina și la sud de Bistizecz, rușii au obținut avantajii locale. Altfel l'am respins pretutindeni. La sud de Lipuța Dolna dușmanul a încercat zadarnic să lucreze prin atacuri în masse împotriva contra-ofensivei germane.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

La armata generalului Terstianski au fost înăbușit în germene încercări de atac rusești. — Seara, dușmanul a pornit la atac cu masse în rinduri strinse între Pustomiti și Szelnov contra trupelor germane, și austro-ungare ale generalului v. Marwitz. El a fost respins pretutindeni. Azi dimineața, rușii au reințit asalturile lor. La Szelnov, ei au reușit să pătrundă în unele locuri în tranșeele noastre, dar prin contra-atacuri rezezi am silit de dușman să cedeze terenul.

Höfer, mareșal-locot.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei: La apus de Luck, față de trupele generalului Marwitz, reluarea atacurilor dușmane în cursul zilei s'a putut face numai în mod parțial, căci în cele mai multe locuri, infanteria rusă n'a putut fi scoasă din tranșeele lor nici chiar prin focul artileriei ruse îndreptat contra ei. Spre seară de abia și în cursul nopții au pornit atacurile în valuri puternice și au eșuat iară cu cele mai grele pierderi. Unde dușmanul a pătruns în mod trecător la Szelnov, a fost din nou respins.

Pe frontul arhiducelui Carol:

La Narajovka lupta decurge în mod favorabil pentru noi. Puternice atacuri dușmane au fost respinse. În Carpați acoperiți cu zăpadă, atacurile rusești continuă. Dușmanul a obținut avantajii izolate.

v. LUDENDORFFE

(21 Sept.) Pe frontul arhiducelui Carol: În Carpați pădușii, dușmanul continuă cu cea mai mare îndărătnicie atacurile lui contra armatei generalului baronul de Kirchbach. La Brează și la răsărit de deșeu Pantir, rușii au împins ceva îndărăt părți din frontul nostru avansat. Altfel au eșuat toate asalturile, față de vitejia apărătorilor. Printre grupurile de armată cari luptă în Carpați merită o mențiune specială bravele batalioane de glotași ungari de sub conducerea colonelului Popp. Și la Narajovka au rămas zadarnice toate storfările dușmanului.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

La armata generalului Terstianski, forțele aliate de sub conducerea generalului Marwitz între Pustomiti și Zaturci au stat iară sub asalturile unor masse rusești puternice. Felul de luptă a dușmanului s'a caracterizat și acum prin măcelărirea fără scrupul a trupelor de atac mănate în coloane adânci, în mijlocul cărora se afla și garda rusă. Numai la răsărit de Sviniuchi lupta nu-i decisă încă. Altfel dușmanul a fost respins pretutindeni cu cele mai grele pierderi.

HÖFER, mareșal locot.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei: La apus de Luck, garda rusă împreună cu alte forțe puternice rusești au continuat atacurile contra trupelor generalului Marwitz. La Koritnița, lupta nu-i terminată încă. Un general pe frontul larg de 20 km. repetatele asalturi rusești au eșuat cu desăvârșire și iarăși cu cele mai grele pierderi singeroase.

Pe frontul arhiducelui Carol:

Lupta la Narajovka e continuată cu succes. În Carpați, dușmanul a repetat și eri atacurile lui violente. În afară de succese locale în regiunea pasului Pantir și sectorul Tatarca (la nord-est de Kirlibaba) dușmanul a fost respins pretutindeni cu grele pierderi. La Baba Ludova rușii au pornit de seapte ori la asalt contra pozițiilor noastre. Vânători din diferite părți ale Germaniei sub conducerea generalului v. Boass au o parte de merit remarcabilă în repingerea victorioasă a atacurilor. Culmea Smetrec (care la 19 Sept. a căzut în mâinile dușmanului, a fost reluată cu asalt.

v. LUDENDORFFE

Din Balcan au sosit următoarele știri: (20 Sept.) Comunicatul bulgar anunță: Luptele în preajma orașului Florina se desfășură în favoarea noastră. Prin puternice contra-atacuri la cari a luat parte cavaleria noastră, am respins pe dușman și i-am pricinuit mari pierderi. Câmpul de luptă este acoperit de cadavre dușmane. Am făcut prizonieri 1 ofițer și 11 cavaleriști din brigada rusă, precum și 100 soldați din reg. 175 francez și am capturat 2 mitralieze. Atacuri aprige ale dușmanului contra înălțimei Kajmakcalen au eșuat cu grele pierderi pentru dânsul. În valea Moglenița situația e neschimbată. Foc de ar-

tilerie de ambele părți și slabă acțiune de infanterie. La răsărit și la apus de Vardar foc de artilerie. La piciorul muntelui Belașița domnește liniște. Pe frontul Struma slabă activitate de artilerie.

Comunicatul german anunță: La Florina și la Kaimakcalen atacurile dușmane au fost respinse. La răsărit de acest oraș, dușmanul a fost atacat cu succes prin surprindere. La sud de Belașița-Planina, bulgarii la 17 Sept. au gonit pe italieni din satele Matnița și Poroj, făcând prizonieri 5 ofițeri și 250 soldați.

Comunicatul german dela 21 Sept. anunță tot de pe frontul macedonean: La atacurile victorioase bulgare în regiunea Florina, francezii au suferit însemnate pierderi. Cavaleria bulgară a atacat și a risipit la răsărit de oraș infanteria dușmană în retragere. S'au făcut numeroși prizonieri, și am capturat câteva mitralieze. La Kaimakcalen și pe frontul Moglenița repetate atacuri sârbești au fost respinse.

— Din Geneva se desminte știrea că trupele Ententei ar fi ocupat Florina. Puternice întăriri bulgare venite din Monastir au respins trupele Ententei. Și ziarul englez »Daily News« confirmă din Salonic știrea că înaintarea sârbilor a fost oprită de bulgari.

— Parlamentul sârbesc care dela 8 Septembrie ține ședințe pe insula Corfu, este teatrul unor scene furtivoase. Trei ședințe secrete s'au ținut până acum, în cari prim ministrul Pașici a făcut un expozeu asupra soartei Serbiei, dela începutul ofensivei lui Mackensen. Un capitol special a dedicat Pașici lipsei de ajutor din partea Ententei. Deputații și-au manifestat în mod violent nemulțumirea și neîncrederea lor în guvernul lui Pașici.

RĂZBOIUL CU ITALIA

Atacurile italiene în masă respinse. —
Ce spune comunicatul italian.

De pe frontul italian, comunicatul lui Höfer anunță următoarele știri:

(20 Sept.) Focul de artilerie italiană contra platoului Carst a fost un timp oarecare iară foarte viu. Incercări de atac ale infanteriei dușmane, grație efectului focului nostru de artilerie, nu s'au putut desvoita.

Cum s'a stabilit acum, apărații noștri de pe acest platou, în luptele giele de patru zile au avut în fața lor 20 brigade de infanterie, o divizie de cavalerie și vreo 15 batalioane de beraglieri.

În valea Sugana, italienii au atacat pozițiile noastre de pe Civaron și riul Maso. Ei au fost respinși, după o luptă inversunată care a durat până la miezul nopții, cu mari pierderi.

(21 Sept.) N'au avut loc lupte mai mare.

Höfer, mareșal-locot.

— Ziarele franceze aduc știrea că în Italia se operează numeroase arestări printre șefii partidului socialist italian, chiar printre deputați.

— Comunicatul italian dela 19 Sept. anunță că artileria austro-ungară era foarte puternică în valea Lagarina la Zugna, în valea Sugana, iar artileria ita-

liană a bombardat pozițiile austro-ungare în valea Couriol, pe platoul Asiago. Pe platoul Carst italienii au respins un puternic atac austro-ungar îndreptat contra pozițiilor italiene noi cucerite.

LUPTELE DIN APUS

— Continuă luptele la Somme și Meuse —

De pe frontul anglo-francez, comunicatul german pe ziua de 20 Sept. anunță:

Pe frontul prințului Ruprecht de Bavaria: Pe câmpul de bătălie dela Somme nu s'au produs evenimente de importanță deosebită. Atacuri dușmane izolate au fost respinse. La Flers într'un atac cu granate de mină am avut succes. Aflăm acum că la 18 Septembrie un atac francez din Clercy a fost respins.

Pe frontul moștenitorului de tron german: Pe panta apusană dela Morte Homme, francezii au fost respinși, dintr'un mic tranșeu. 98 prizonieri și 8 mitralieze au căzut în mâinile noastre. Patrutele noastre au prins în acțiuni victorioase la 19 Sept. în Champagne 46 francezi și ruși, iar azi noapte, un număr de francezi la sud de Canalul Rhin-Rhone.

(21 Sept.) La armata prințului Ruprecht: La nord de Somme, la Courcellette au continuat lupte cu granate de mină. Atacuri parțiale dușmane au fost respinse la Flers, la vest de Lesbouais și la nord de Combles. La sud-vest de Rancourt, și la Bouchavesnes terenul ce l'au câștigat trupele noastre în atac, a fost din nou pierdut după lupte violente. La sud de Rancourt am menținut tranșeele cucerite.

Pe frontul moștenitorului german: La dreapta riului Meuse au fost respinse atacurile dușmane în sectorul Thiaumont-Fleury.
v. LUDENDOREE

— În conducerea armatei franceze s'a produs o schimbare în sensul, că generalul de divizie Dupont, a fost numit în locul generalului Graziani, șef al statului major francez.

— »Corriere della Sera« află din Paris, că se poate ca în săptămâna viitoare să se decidă bătălia dela riu Somme, căci locul de artilerie a ajuns la culme și nu mai poate fi întrecut. Dacă nici de data asta Ententa nu va obține un rezultat pe frontul apusan, apoi trebuie de căutat pe alte fronturi un succes.

Episcopul Lugojului Dr. Valeriu Traian Frențiu, despre războiul cu România

Din interesanta pastorală ce-a adresat-o P. S. Sa Episcopul gr. cat. al Lugojului către Clerul și poporul din Dieceza Sa, relevăm următoarele părți:

În sârbătoarea Adormirii Preacuratei Vergure Maria, umplutu-ni-s'a sufletul de adâncă durere, aflând că Regatul vecin al României nu numai că s'a înșirat între dușmanii iubitei noastre patrii ci pe neașteptate a atacat comunele din graniță, așa că iubiiții noștri Preoți și credincioși din acele locuri, în loc de a putea prăznui aceasta mare sârbătoare a Preacuratei au fost constrânși să se refugieze, lăsând bisericile și tot avutul lor pradă dușmanului.

Pentru binele comun, pentru înflorirea iubitei noastre patrii cu toții trebuie să suferim. Și până acum am adus jertfe pentru iubitul nostru Rege Apostolic Francisc Iosif I, pentru înaltul său tron, și pentru ca armata noastră vitează prin o învingere strălucită să ne câștige o pace binecuvântată. Dar nu e încă sfârșitul, de aceea trebuie să mai avem răbdare și încredere în bunul Dumnezeu.

Iar voi iubiiții fii, cari sunteți pe câmpul de luptă și ați prins arma spre a apăra persoana sacrată a Maj. Sale Regelui nostru Apostolic Francisc Iosif I, înaltul său tron, iubita noastră patrie și integritatea hotarelor ei, reînviți-vă jurământul vostru de credință și fidelitate. Reamintiți-vă că ați jurat că în orice împrejurări grele, prin apă și prin foc, ziua

și noaptea veți rămânea credincioși steagului și veți fi ascultători lață de mai marii voștri și nu veți da mâna cu inimicii țării, ori-cari ar fi acela. Și a est jurământ trebuie să-l țineți cu stăruință, fiindcă la jurământ ați chemat pre atotștitorul Dumnezeu de mărturie, că ceea ce ați făgăduit voiți să țineți cu stăruință.

Fiiți viteji ca și până acum și de aci înainte și apărați cu toată puterea voastră înaltul tron și hotarele iubitei noastre patrie, ca în timpul cel mai scurt puterile centrale să poată raporta o învingere glorioasă asupra tuturor dușmanilor.

Iar voi iubiiților, cari nu ați trebuit să vă refugiați dinaintea dușmanului, deschideți inima și casele voastre celor refugiați. »Toate câte voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea, că aceasta este legea și pro-rociile.« (Matei 7, 12). »Dați și vi-se va da vouă.« (Luca 6, 38). Urmăți sfatul s. scripturii și porunca lui Dumnezeu și »de va săracii frațele tău și nu va putea munci la tine, ajută-l pre el ca pre un amărit și trecător ca să trăiască fratele tău pre lângă tine.« (Levit 25, 35). »Frânge celui flămând pâinea ta și pre săracii cei fără de casă, adu-i în casa ta, de vezi pe cel gol, îmbracă-l, și nu trece cu vederea pre cei ce sunt din sămânța neamului tău.

Cu astfel de dragoste să primim iubiiților. Frați și fii pre cei refugiați, ca la judecata lui Dumnezeu să putem zice ca și dreptul Iov »Și afară nu rămânea străin și ușa mea la tot ce venea să deschidea.« (Iov 33, 32).

Dușmanilor noștri le-a succedat iubiiților să răscolească contra noastră pre toți vecinii noștri și acum suntem din toate părțile încunjuțați de dușmani, drept aceea mi-e datorința să vă dau sfatul părintesc, ca toți cei ce nu sunteți încă înrolați, sau ați fost scutiți, să vă însinuați de bună voie la serviciul militar, ca să apărați integritatea hotarelor iubitei noastre patrie și cu toții să ne rugăm »Mântuiește Doamne poporul tău, și binecuvântă moștenirea ta, învingere Impăratului și Regelui nostru Apostolic Francisc Iosif I. dăruiește și cu crucea ta păzește pre poporul tău.« »Doamne Dumnezeu nostru Impăratul împăraților și Domnul domnilor, pre tine te rugăm, dela tine cerem: mântuiește pe Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I, pe care l'ai aflat drept ca să împărătească pe pământ. Scutește sub acoperământul bunătății tale, supune-i toate neamurile barbare și dușmane, dăruiește domnie păciuită, și îl învrednicește a lucra intru toate după bună plăcerea ta. Pe dirigătorii lui ține-i într'u supunere și frică. Oastea lui întărește-o împotriva tuturor neamurilor dușmane. Binevoiește, ca poporul lui să petreacă intru bucurie și pace, dăruind împărăției lui toată prisosința bunătăților. Că tu ești Impăratul păcii și Mântuitorul sufletelor noastre și ține mare înălțăm Tatălui și Fiului și Sfântului Spirit, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Avis abonaților noștri!

Rugăm pe acei din abonații noștri cari cer schimbarea adresei, să trimeată o taxă 40 fileri în mărci, pentru că dă mult de lucru și administrației și tipografiei noastre, mai ales că avem câte o sută la zi, așa că trebuie să angajăm persoane anume pentru scimbul adresei.

Numai 2 coroane

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele

— »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Știrile zilei

Cântec

Foaie verde, poamă acră,
Chiar și-un an de-ai mai trăi
Pușor de mamă soacră,
Zău că nu m'aș necăji.

Ba, de-oi da de părăluțe,
Cum imi ești tu mie dragă,
Am să-ți torn niște căsuțe
Să se mire lumea 'ntreagă.

Case mari și vâruite,
Geamuri mici și cu zăbrele
Și cu garduri ghințuite...
Să nu intre hoșii în ele.

Și ca nimeni să nu-ți strice
Liniștea și voia bună,
N'am să-ți le fac aice,
Pe pământ, ei tocma 'n lună!

B. NEMȚEANU.

8000 copii au murit pe drum în Ardeal

În Casa magnaților, episcopul rom. cat. al Ardealului, contele Gustav Mailath, a adresat azi o interpelare ministrilor de interne și culte, despre soarta preoților, învățătorilor și copiilor refugiați din Ardeal. Cu această ocazie a făcut declarația senzațională, că 8000 copii au murit în fuga lor din Ardeal aparținând familiilor refugiate. La Sighișoara s'a făcut o groapă comună pentru înmormântarea micilor cadavre.

Restrângerea consumului de carne și untură

O nouă ordinațiune a guvernului ungar dispune ca dela 25 Septembrie este interzis ca Mercuri și Vinerea să se puie în vânzare carne crudă, fiartă sau almată, de orice fel. Numai în casele particulare e permis să se gătească în aceste zile carnea cumpărată ca o zi înainte. Peștele nu e considerat drept carne. În zilele cu carne, birurile, restaurantele au voie să puie la dispoziție fiecărei persoane numai o singură porție de carne. Luni este interzis a se vinde mâncăruri pentru a căror efectuare e nevoie de untură, slănină, unt, untdelemn, etc.

Scene furtunoase în Camera ungară

S'au petrecut Mercuri după amiază. Deputatul opozițional Andreas Rath a adresat o interpelare prim ministrului despre neglijența arătată în apărarea granițelor Ardealului — cerând ca guvernul să despăgubească pe refugiații din Ardeal pentru pagubele suferite.

În discursul său, a fost întrerupt violent de deputații guvernamentali.

Dep. E. Barczay strigă: Ajută și d-ta la apărarea Ardealului.

Dep. L. Szilagy: Fiecare are dreptul să vorbească, numai deputatul Rath nu.

Se produce un sgomot colosal. Deputații opoziționali sai din bănci și se injură cu deputații guvernamentali.

Dep. Rath, reluând cuvântul, arată la ce incident face aluzie dep. Szilagy. Când s'a întors din America, la începutul războiului, a fost internat în Franța, de unde a putut scăpa, dându-și cuvântul de onoare, că nu va juca contra dușmanului. Când însă a izbucnit războiul cu Italia, a cerut să fie trimis pe front, ci a cu pericolul că n'ar caz când va fi prins, va fi

spânzurat. Așa ceva ar fi bine să facă și deputatul Szilagy.

Dep. Szilagy răspunde că nu poate înțelege procederea dep. Rath, când și alți deputați ca dep. Karolyi, scăpând din prinsoare franceză, au plecat pe frontul de luptă rus, iar nu ca Rath să-și fi dat cuvântul de onoare că nu vor lupta contra Ententei. Invazia română, e folosită de opoziția pentru interpelări, ca să se facă populari pentru viitoarele alegeri.

Cuvintele acestea provoacă din nou o furtună de indignare la opoziție. Deputații cu pumnii strânși sar în mijlocul sălei, gata să se incalece. Președintele întrerupe ședința. Enevrea e colosală, atât șefii opoziției cât și ai majorității se silesc să împace spiritele. În fine după scuze reciproce, incidentul se închide.

† Adolf Agai

unul din cei mai vechi publiciști ai Ungariei, un humorist de frunte, care a îmbogățit literatura maghiară cu multe volume de schițe amuzante, a murit ieri în vîrsta de 80 ani la Budapesta. El a înființat cunoscuta revistă maghiară »Borszem Iankó«.

Prizonieri răniți români în Arad

Mercuri a sosit la Arad un transport de prizonieri români răniți, — cari au fost prinși în luptele din Petrojeni și jur. Printre prizonierii răniți se află și 2 oișeri români.

Contele Károlyi contra puterii prea mari a împăratului Germaniei

În Camera ungară, contele Mihail Karolyi într-o interpelare, a spus că a aflat că s'a stabilit un acord între Austro-Ungaria, Germania, Bulgaria și Turcia, după care comanda supremă peste oștirile celor 5 state a fost încredințată împăratului Wilhelm. Din punctul de vedere strategic nu vrea să discute dacă o asemenea încredințare este avantajoasă, dar din punctul de vedere practic și politic sînt o mulțime de critici de adus acestei dispoziții. — Prin încredințarea comandai supreme peste armata noastră unui domitor străin, se reduce puterea de a dispune independent a statului nostru. Ar urma de aci, că în viitor, împăratul Germaniei ar putea dispune pe care front să desfășurăm activitatea cea mai mare, pe care dușman trebuie să-l învingem mai curînd, și tot împăratul Germaniei va putea să se aprecieze când va fi venit momentul pentru încheierea păcii. Și ministrul nostru de externe va trebui să se conformeze cu starea de fapt creată de împăratul german pe fronturile de luptă, și va fi și mai puțin în măsură să capete informații dela conducerea militară. Se va crește, că nu mai putem sta pe picioarele proprii.

Contele Tisza a răspuns că monahul nostru n'a renunțat la drepturile lui suverane, că în interesul operațiilor militare, se ia anumite dispoziții, despre care nu se poate ca lămurii acum.

Moartea unui deputat ungar

Deputatul Bela Rakovski, fratele deputatului Stefan Rakovski, a murit în Sabaț (Serbia) de Leukemie. El făcea parte din gruparea politică a contelui Andrassy.

Școala română de fete din Arad rămâne închisă,

din cauza evenimentelor extraordinare. Consistorul gr. ort. român din Arad, anunță că cursurile nu vor mai începe la 1 Octombrie, cum s'a hotărât mai înainte, ci părinții elevelor vor fi anunțați la vreme, când se va deschide școala.

Banca »Agricola« din Hunedoare în Arad

Avizăm pe cei în drept că societatea economică pe acții »Agricola« din Hunedoara-Vajdahunyad își continuă activitatea în Arad strada Aplici Lajos No. 2.

ANUNȚURI

Vasa Mihailov

honved la regimentul 4, bataiionul 1, cop. 1 (tabori posta 14), în 28 Octombrie 1915 a fost trimis în spitalul nr. 20 al honvezimei și de atunci nu i se află de urmă. Cine știe ceva despre el, să scrie lui Ioța Mihailov în Réva-ujfalu (comit. Torontal).

Zori George

din Cohalm, din reg. 29 de honvezi, își caută soția Ana Zori, și părinții d-sale. Răspunsul să se adreseze la Administrația »Foi Pop. Rom.«

Un neguțătoriu

cu bun renume, caută aplicație ca administrator (șpan), magaziner, sau la altă branșă. A se adresa la administrația »Foi Pop. Român.«

Epigramă

Deosebire

Două inimi și-o bătaie,
Asta-i dragostea nebună;
Două inimi și... bătaie
Asta-i căsnicie bună.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu

Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36.

Urcare de abonament

Aducem următoarele la cunoștința stimaților noștri abonați:

Scumpetea mereu crescîndă a hîrtiei, cernei și a celuilalt material necesar pentru efectuarea ziarului — ne-a silit ca dela 1 Septembrie să urcăm prețul unui exemplar al ziarului nostru dela 6 fileri la 10 fileri.

În conformitate cu aceasta urcare a prețului pentru cititorii cu numărul, trebuie să urcăm și prețul abonamentului.

În consecință, abonamentul ziarului nostru va fi până la finele anului:

Pentru ziarul zilnic:

Pe 3 luni --- --- --- --- Cor. 7.20

Pentru ziarul săptămînal:

Pe 3 luni --- --- --- --- Cor. 2.50

Abonamentul pentru abonații noi la mai multe exemplare e până la anul nou 1 coroană.

Avem credința, că stimații noștri abonați vor lua în considerare motivele serioase cari ne îndeamnă la aceasta urcare a prețului de abonament, și ca și înainte ne vor acorda același sprijin cald.

Noi la zindul nostru ne vom sili a face din ziarul nostru cel mai bine informat, și cel mai interesant ziar zilnic român din Ungaria.

Rugăm pe abonații noștri să achite fără întârziere plata abonamentului în restanță.

Acelora cari adună abonamente, și împart foile, dăm următorul rabat:

La 10 foi una pe deasupra

La 20 foi --- --- --- --- 10%

Dela 25 de foi în sus --- --- 20%

Dela 30 foi în sus --- --- 25%

din taxa de abonament.

La muncă, toți cei vechi, sinceri și adevărați binevoitori și sprijinitori ai noștri

Cu dragoste frățească:

ADMINISTRAȚIA

»Foaia Poporului Român«
Budapesta, VII., Ilka-u. 36